

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

(1) ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ

(2) ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษด้านวิชาการและกิจกรรมของโครงการ

(3) ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษด้านการเข้าร่วมโครงการ

(4) ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษด้านการดำเนินงานของโครงการ

(5) ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษด้านเจ้าหน้าที่ของโครงการ

ตอนที่ 3 การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (การทดสอบสมมติฐาน)

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

1. อายุ

จากผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมีอายุสูงสุด 68 ปี มีอายุต่ำสุด 23 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 44.55 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 55.0 รองลงมาคือ กลุ่มอายุระหว่าง 31-40 ปีและกลุ่มอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 24.2 และ ร้อยละ 17.5 กลุ่มอายุระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 อายุของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 ปี	4	3.3
31 - 40 ปี	29	24.2
41 - 50 ปี	66	55.0
มากกว่า 50 ปี	21	17.5
รวม	120	100.0

อายุต่ำสุด = 23 ปี

อายุเฉลี่ย = 44.55

อายุสูงสุด = 68 ปี

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.50

2. ระดับการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 56.7 รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ และมัธยมศึกษา ร้อยละ 25.8 และร้อยละ 12.5 ตามลำดับ เกษตรกรที่จบการศึกษาระดับอนุปริญา มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 5 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	31	25.8
ประถมศึกษาปีที่ 4	68	56.7
มัธยมศึกษา	15	12.5
อนุปริญญาหรือมากกว่า	6	5.0
รวม	120	100.0

3. พื้นที่ถือครอง

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ มีพื้นที่ถือครองระหว่าง 1-10 ไร่ จำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 75.8 รองลงมามีพื้นที่ถือครองระหว่าง 11-20 ไร่ ร้อยละ 16.7 และมีพื้นที่ถือครองมากกว่า 20 ไร่ มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 7.5 เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ มีพื้นที่ถือครองน้อยที่สุดจำนวน 1 ไร่ และมีพื้นที่ถือครองมากที่สุดจำนวน 50 ไร่ โดยเฉลี่ยมีพื้นที่ถือครอง 8.69 ไร่ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 พื้นที่ถือครองของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

พื้นที่ถือครอง (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-10	91	75.8
11-20	20	16.7
มากกว่า 20	9	7.5
รวม	120	100.0

พื้นที่ถือครองต่ำสุด 1 ไร่
พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 8.69 ไร่

พื้นที่ถือครองสูงสุด 50 ไร่
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.75

4. พื้นที่ในการปลูกผัก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมีการใช้พื้นที่ในการปลูกผักระหว่าง 1-5 ไร่ เป็นจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 93.3 รองลงมามีการใช้พื้นที่ในการปลูกผักระหว่าง 6-10 ไร่ ร้อยละ 5 และมีการใช้พื้นที่ในการปลูกผักมากกว่า 10 ไร่ มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 1.7 เกษตรกรมีการใช้พื้นที่ในการปลูกผักต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 20 ไร่ โดยเฉลี่ยแล้วมีการใช้พื้นที่ในการปลูกผัก 2.44 ไร่ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ในการปลูกผักของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

พื้นที่ในการปลูกผัก (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-5	112	93.3
6-10	6	5.0
มากกว่า 10	2	1.7
รวม	120	100.0

พื้นที่ในการปลูกผักต่ำสุด 1 ไร่   พื้นที่ในการปลูกผักสูงสุด 20 ไร่
พื้นที่ในการปลูกผักเฉลี่ย 2.44 ไร่   ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.71

5. แรงงานในครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ มีแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในภาคการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกผักจำนวน 1-2 คน มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 67.5 และมีแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในภาคการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกผักจำนวน 3-4 คน มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 32.5 โดยมีจำนวนแรงงานที่ใช้ในภาคการเกษตรน้อยที่สุด 1 คน และมากที่สุด 4 คน โดยเฉลี่ยมีจำนวนแรงงานที่ใช้ในภาคการเกษตร 2.24 คน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

แรงงานในครัวเรือน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-2	81	67.5
3-4	39	32.5
รวม	120	100.0

แรงงานต่ำสุด 1 คน

แรงงานสูงสุด 4 คน

แรงงานเฉลี่ย 2.24 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65

6. รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ มีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนในตลอดระยะเวลา 1 ปี โดยรวมมีรายได้มาจากรายได้ที่ได้จากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร โดยมีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนสูงกว่า 50,000 บาทต่อปี มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 60.8 และมีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 39.2 โดยมีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนต่ำสุด 21,500 บาทต่อปี มีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนสูงสุด 325,000 บาทต่อปี และมีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนเฉลี่ย 70,692 บาทต่อปี (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

รายได้ทั้งหมด (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000	47	39.2
มากกว่า 50,000	73	60.8
รวม	120	100.0

รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนต่ำสุด 21,500 บาทต่อปี

รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนสูงสุด 325,000 บาทต่อปี

รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนเฉลี่ย 70,692 บาทต่อปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 45155

7. รายได้จากการปลูกผัก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ มีรายได้จากการปลูกผักมากกว่า 10,000 บาทต่อปี มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 58.3 และมีรายได้จากการปลูกผักน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อปี ร้อยละ 41.7 โดยมีรายได้จากการปลูกผักต่ำสุด 7,000 บาทต่อปี มีรายได้จากการปลูกผักสูงสุด 15,000 บาทต่อปี โดยเฉลี่ยมีรายได้จากการปลูกผัก 10,933 บาทต่อปี (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 รายได้จากการปลูกผักของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

รายได้จากการปลูกผัก (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000	50	41.7
มากกว่า 10,000	70	58.3
รวม	120	100.0

รายได้จากการปลูกผักต่ำสุด 7,000 บาทต่อปี   รายได้จากการปลูกผักสูงสุด 15,000 บาทต่อปี
รายได้จากการปลูกผักเฉลี่ย 10,933 บาทต่อปี   ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2768.50

8. การได้รับข่าวสารทางด้านการเกษตร

แหล่งข่าวสารที่เกษตรกรได้รับข่าวสารทางด้านการเกษตรได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสารทางการเกษตรและการได้รับข่าวสารจากเกษตรอำเภอ เป็นต้น จากการศึกษพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษได้รับข่าวสารทางด้านการเกษตร 1-2 แหล่งข่าวสาร มีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 80 ส่วนร้อยละ 20 ได้รับข่าวสารทางด้านการเกษตร มากกว่า 2 แหล่งข่าวสาร (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การได้รับข่าวสารทางด้านการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จำนวนของแหล่งข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-2	96	80.0
มากกว่า 2	24	20.0
รวม	120	100.0

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารเคมีของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากคำถามวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตรพบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตรมากที่สุดเกี่ยวกับการฉีดพ่นสารเคมีควรจะอยู่เหนือลมและหยุดฉีดพ่นเมื่อมีลมพัดแรง

และพบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตรน้อยที่สุดในเรื่องคุณสมบัติของสารเคมีที่มีสีเปลี่ยนไปจะยังคงมีฤทธิ์ในการทำลายเหมือนเดิม

โดยภาพรวมแล้วเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย 0.84) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อจะสรุปได้ดังนี้

1. สารเคมีที่ใช้ในการเกษตรไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.78) หมายความว่า เกษตรกรส่วนใหญ่รู้ว่าสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ

2. การใช้อุปกรณ์ป้องกันขณะทำการฉีดพ่นสารเคมี เช่น การสวมเสื้อผ้าที่มิดชิด หน้ากากป้องกันพิษ จะสามารถป้องกันสารพิษเข้าสู่ร่างกายได้ เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.98) หมายความว่า เกษตรกรมีความรู้ด้านวิธีการในการป้องกันสารเคมีที่ใช้ในด้านการเกษตรไม่ให้เข้าสู่ร่างกายโดยการใช้อุปกรณ์ป้องกันขณะฉีดพ่นสารเคมี

3. การอ่านฉลากให้เข้าใจก่อนการใช้สารเคมีทางการเกษตรจะช่วยลดอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อเกษตรกร เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.97) หมายความว่า ก่อนการฉีดพ่นสารเคมีที่ใช้ในการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีการอ่านฉลากสารเคมีตั้งแต่วิธีการใช้ อัตราส่วนในการผสมสาร ตลอดจนวิธีการป้องกันสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย เป็นต้น

4. สารเคมีที่ใช้ในทางเกษตรสามารถเข้าสู่ร่างกายได้เฉพาะทางปากเท่านั้น เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.97) หมายความว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจว่าสารเคมีทางการเกษตรสามารถเข้าสู่ร่างกายได้หลายทางไม่ว่าจะเป็นทางปาก ทางผิวหนัง เป็นต้น

5. ภาชนะที่บรรจุสารเคมีที่ใช้ในทางเกษตรหากใช้หมดแล้วสามารถทิ้งร่วมกับขยะอื่นได้ โดยไม่เป็นอันตราย เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.91) หมายความว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เมื่อใช้สารเคมีทางการเกษตรหมดแล้ว จะทิ้งภาชนะที่ใช้บรรจุสารเคมีโดยวิธีการนำไปฝังดิน

6. สารเคมีที่ใช้ในการเกษตรส่งผลทำให้สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเสื่อมโทรมลง เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.97) หมายความว่า เกษตรกร

ส่วนใหญ่เข้าใจและเห็นผลเสียที่เกิดจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรว่ามีผลต่อสภาพแวดล้อมรอบๆตัวทำให้เสื่อมโทรมลงไม่ว่าจะเป็น อากาศ น้ำและดิน เป็นต้น

7. สารเคมีที่มีสีเปลี่ยนไปจะยังคงมีฤทธิ์ในการทำลายเหมือนเดิม เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำ (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.12) หมายความว่า เกษตรกรเข้าใจว่าสารเคมีที่มีสีเปลี่ยนไปยังสามารถนำมาใช้ได้เหมือนเดิมแต่จริงๆ แล้วสารเคมีเหล่านี้หมดอายุในการใช้งาน

8. การใช้สารเคมีในการเกษตรจะมีผลทำให้เกิดสารพิษตกค้างในพืชผักแล้วยังสะสมในดินและน้ำอีกด้วย เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.97) หมายความว่า เกษตรกรรู้ว่าการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรจะมีผลทำให้เกิดสารพิษตกค้างในพืชผักและในดิน ในน้ำ และก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดลอม

9. การฉีดพ่นสารเคมีในการเกษตรจะทำในเวลาใดก็ได้แล้วแต่ความสะดวกของเกษตรกร เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.97) หมายความว่า เกษตรกรมีความรู้ว่าเวลาใดควรฉีดพ่นสารเคมีจึงจะเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เวลาที่เหมาะสมในการฉีดพ่นสารเคมีคือ ตอนเช้าและตอนเย็น

10. ขณะมีการฉีดพ่นสารเคมีในการเกษตร ท่านควรจะอยู่เหนือลมและหยุดฉีดพ่นเมื่อมีลมพัดแรง เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง (โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00) หมายความว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจว่าลักษณะอากาศหรือสภาพแวดล้อมแบบใดเหมาะสมในการฉีดพ่นสารเคมีและเกษตรกรควรจะขึ้นอยู่เหนือลมเพื่อลดอันตรายและป้องกันสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย

ตารางที่ 9 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารเคมีของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

ความรู้ความเข้าใจ	ผู้ตอบถูก	ผู้ตอบผิด	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
*1.สารเคมีที่ใช้ในการเกษตรไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ	94 (78.3)	26 (21.7)	0.78	0.41	ระดับสูง
2.การใช้อุปกรณ์ป้องกันขณะทำการฉีดพ่นสารเคมี เช่น การสวมเสื้อผ้าที่มีฉนวน หน้ากากป้องกันพิษ จะสามารถป้องกันสารพิษเข้าสู่ร่างกายได้	118 (98.3)	2 (1.7)	0.98	0.12	ระดับสูง
3.การอ่านฉลากให้เข้าใจก่อนการใช้สารเคมีทางการเกษตรจะช่วยลดอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อเกษตรกร	117 (97.5)	3 (2.5)	0.97	0.15	ระดับสูง
*4.สารเคมีที่ใช้ในทางเกษตรสามารถเข้าสู่ร่างกายได้เฉพาะทางปากเท่านั้น	91 (75.8)	29 (24.2)	0.75	0.42	ระดับสูง
*5.ภาชนะที่บรรจุสารเคมีที่ใช้ในทางเกษตรหากใช้หมดแล้วสามารถทิ้งร่วมกับขยะอื่นได้โดยไม่เป็นอันตราย	109 (90.8)	11 (9.2)	0.90	0.28	ระดับสูง
6.สารเคมีที่ใช้ในการเกษตรส่งผลทำให้สิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเสื่อมโทรมลง	117 (97.5)	3 (2.5)	0.97	0.15	ระดับสูง
*7.สารเคมีที่มีสีเปลี่ยนไปจะยังคงมีฤทธิ์ในการทำลายเหมือนเดิม	15 (12.5)	105 (87.5)	0.12	0.33	ระดับต่ำ
8.การใช้สารเคมีในการเกษตรจะมีผลทำให้เกิดสารพิษตกค้างในพืชผักแล้วยังสะสมในดินและน้ำอีกด้วย	117 (97.5)	3 (2.5)	0.97	0.15	ระดับสูง
*9.การฉีดพ่นสารเคมีในการเกษตรจะทำในเวลาใดก็ได้แล้วแต่ความสะดวกของเกษตรกร	117 (97.5)	3 (2.5)	0.97	0.15	ระดับสูง
10.ขณะมีการฉีดพ่นสารเคมีในการเกษตร ท่านควรจะอยู่เหนือลมและหยุดฉีดพ่นเมื่อมีลมพัดแรง	120 (100.0)	0	1.00	0.00	ระดับสูง
คะแนนรวมเฉลี่ย			0.84	0.216	ระดับสูง

หมายเหตุ ค่าที่แสดงในวงเล็บ ( ) หมายถึงค่าร้อยละ

* คำถามเชิงลบ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยแยกออกเป็นประเด็นย่อย ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์ของโครงการฯ
2. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านวิชาการและกิจกรรม
3. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านการเข้าร่วม โครงการ
4. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านการดำเนินงาน
5. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ

1. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในด้านวัตถุประสงค์พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยข้อความในข้อ 1, 3 และ 4 ซึ่งเป็นคำถามในเชิงบวกถึง 100% พบว่าข้อที่ 1 เรื่องวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่ถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโครงการฯ มีการแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่ถูกต้องตั้งแต่เริ่มเตรียมแปลงจนกระทั่งการเก็บเกี่ยวผลผลิตผัก ข้อที่ 3 เรื่องวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทำให้เกษตรกรมีโอกาสในการรวมกลุ่มผู้ผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโครงการฯ จัดให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษและได้จัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ รวมทั้งร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และในข้อที่ 4 เรื่องวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทำให้คุณภาพชีวิตของเกษตรกรและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโครงการฯ ได้แสดงให้เห็นถึงผลดีที่จะเกิดขึ้นจากการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและสิ่งแวดล้อม

จากความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในด้านวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นคำถามในเชิงลบพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อความข้อที่ 2 เรื่องการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการปลูกผักตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทำให้มีการปฏิบัติที่ยุ่งยากขึ้นจากเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิธีการในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมีวิธีการและขั้นตอนในการผลิตผักที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากกว่าการปลูกผักแบบเดิมของเกษตรกร และข้อที่ 5 เรื่องวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ตั้งขึ้นไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร อาจเป็นเพราะว่าวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ตั้งขึ้นไม่สามารถที่จะตอบสนองหรือแก้ไขปัญหาของเกษตรกรได้ตรงตามความต้องการของเกษตรกร (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการฯ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษที่ถูกต้อง	120 (100.0)	0	0	3.00	0	เห็นด้วย
*2. การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการปลูกผักตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทำให้มีการปฏิบัติที่ยั่งยืนจากเดิม	87 (72.5)	8 (6.7)	25 (20.8)	1.48	0.81	เห็นด้วย
3. วัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทำให้เกษตรกรมีโอกาสนในการรวมกลุ่มผู้ผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ	120 (100)	0	0	3.0	0	เห็นด้วย
4. วัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทำให้คุณภาพชีวิตของเกษตรกรและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น	120 (100)	0	0	3.0	0	เห็นด้วย
*5. วัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ตั้งขึ้นไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร	2 (1.7)	12 (10)	106 (88.3)	1.13	0.38	เห็นด้วย
เฉลี่ยรวม				2.35	0.24	เห็นด้วย

หมายเหตุ ค่าที่แสดงในวงเล็บ ( ) หมายถึงค่าร้อยละ

* คำถามเชิงลบ

2. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านวิชาการและกิจกรรม

จากความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในด้านวิชาการและกิจกรรมพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อความในข้อ 1 และข้อ 3 โดยข้อที่ 1 เรื่องการใช้สารสกัดจากสะเดาตามที่โครงการฯ แนะนำช่วยลดปริมาณศัตรูพืชในแปลงผักพบว่าเกษตรกรเห็นด้วยถึง 100% ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสารสกัดจากสะเดามีฤทธิ์ในการช่วยควบคุมแมลงศัตรูพืชในแปลงผักได้ผลดีและมีงานวิจัยสนับสนุนในการใช้สารสกัดจากสะเดาช่วยป้องกันกำจัดแมลงศัตรูผักได้ผลดีซึ่งสอดคล้องกับสนธิ (2532) ในข้อที่ 3 เรื่องการใส่ปุ๋ยหมักให้แก่ดินตามที่โครงการฯ แนะนำช่วยเพิ่มธาตุอาหารและปรับสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินให้ดีขึ้นพบว่าเกษตรกรเห็นด้วยถึง 98.3% ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปุ๋ยหมักมีธาตุอาหารที่ดินต้องการทำให้ช่วยเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดินและช่วยปรับปรุงคุณภาพปรับโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น

ส่วนในข้อที่ 2 เรื่องการใช้กับดักกาวเหนียวสีเหลืองที่โครงการฯ แนะนำซึ่งเป็นคำถามเชิงลบเมื่อนำมาแปลผลพบว่า เกษตรกรไม่แน่ใจทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากับดักกาวเหนียวสีเหลืองจะใช้ได้ดีในบางฤดูกาลเท่านั้น ดังนั้นในการใช้กับดักกาวเหนียวสีเหลืองจึงต้องเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมจึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดักจับแมลง

ส่วนในข้อ 4 เรื่องความรู้เกี่ยวกับการเพาะต้นกล้าผักที่โครงการฯ แนะนำทำให้เกิดความยุ่งยากและได้ต้นกล้าผักที่มีคุณภาพต่ำและข้อ 5 เรื่อง ความรู้ด้านวิชาการและกิจกรรมที่โครงการฯ จัดทำไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้กับการเกษตรระบบเดิมของเกษตรกรซึ่งเป็นคำถามในเชิงลบเมื่อนำมาแปลผลพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อความทั้ง 2 ข้อ ในข้อที่ 4 ความรู้ด้านการเพาะต้นกล้าผักที่โครงการฯ แนะนำไม่ได้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการผลิตต้นกล้าผักขึ้นจากเดิมทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นวิธีการที่เกษตรกรมีความรู้และปฏิบัติอยู่แล้ว ในข้อที่ 5 ด้านกิจกรรมและความรู้ต่างๆที่โครงการฯ นำมาจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่เกษตรกรพบว่าไม่สามารถนำมาปรับใช้กับการเกษตรระบบเดิมของเกษตรกรทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมและความรู้ที่โครงการฯ จัดให้แก่เกษตรกรทำให้เกษตรกรเกิดความสับสนในความรู้ใหม่ที่โครงการจัดทำขึ้นและเกิดความยุ่งยากในการนำมาปฏิบัติ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านวิชาการและกิจกรรม

ด้านวิชาการและกิจกรรม	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การใช้สารสกัดจากสะเดาตามที่โครงการฯ แนะนำช่วยลดปริมาณศัตรูพืชในแปลงผัก	120 (100%)	0	0	3.00	0	เห็นด้วย
*2. การใช้กับดักกาวเหนียวสีเหลืองที่โครงการฯ แนะนำมีประสิทธิภาพต่ำในการดักจับแมลงศัตรูผัก	39 (57.7%)	12 (10.0%)	69 (57.5)	1.75	0.92	ไม่แน่ใจ
3. การใส่ปุ๋ยหมักให้แก่ดินตามที่โครงการฯ แนะนำช่วยเพิ่มธาตุอาหารและปรับสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินให้ดีขึ้น	118 (98.3%)	2 (1.7%)	0	2.98	0.13	เห็นด้วย
*4. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะต้นกล้าผักที่โครงการฯ แนะนำทำให้เกิดความยุ่งยากและได้ต้นกล้าผักที่มีคุณภาพต่ำ	12 (10%)	7 (5.8%)	101 (84.2%)	1.26	0.63	เห็นด้วย

ด้านวิชาการและกิจกรรม	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
*5.ด้านวิชาการและกิจกรรมที่โครงการฯ จัดทำไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้กับการเกษตรระบบเดิมของเกษตรกร	2 (1.7%)	16 (13.3%)	102 (85%)	1.16	0.42	เห็นด้วย
เฉลี่ยรวม				2.03	0.42	ไม่เห็นด้วย

หมายเหตุ ค่าที่แสดงในวงเล็บ ( ) หมายถึงค่าร้อยละ

* คำถามเชิงลบ

3. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านการเข้าร่วมโครงการฯ

จากความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในด้านการเข้าร่วมโครงการพบว่า ในข้อที่ 2 การเข้าร่วมโครงการฯ เป็นการช่วยอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น ข้อที่ 3 การเข้าร่วมโครงการฯ ช่วยลดการใช้สารเคมีในการเกษตร ข้อที่ 6 การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้สารพิษตกค้างในผลผลิตลดลงและข้อที่ 8 การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้ผลผลิตที่ออกมาเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยถึง 100% ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเข้าร่วมโครงการเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและทางโครงการฯ ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับทั้งการช่วยอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและช่วยลดสารพิษตกค้างในผลผลิตให้น้อยลง รวมทั้งผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพดีเป็นที่ยอมรับต่อผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิมล (2541) และในข้อ 5 การเข้าร่วมโครงการฯ จะทำให้ผลผลิตมีคุณภาพที่ดีขึ้นจากเดิม พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อความนี้ถึงร้อยละ 99.2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพที่ดีขึ้นและไม่ได้แย่งจากเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตของการทำการเกษตรแบบเดิม

ในข้อ 1, 4 และ 7 เป็นคำถามเชิงลบเมื่อนำมาแปลผลพบว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้ โดยข้อที่ 1 การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทำให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรต้องแบ่งเวลาในการประกอบอาชีพมาเข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งในบางครั้งไม่สะดวกในการทำกิจกรรมตามที่โครงการได้จัดทำขึ้น ในข้อที่ 4 การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้ผลผลิตลดลงจากเดิมทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผลผลิตผักที่ออกมาไม่ได้เพิ่มขึ้นจากเดิมและขั้นตอนการดูแลยุ่งยากขึ้นรวมไปถึงการลดการใช้สารเคมีทำให้แมลงศัตรูพืชเข้าทำลายได้ง่ายขึ้นทำให้ได้ผลผลิตลดลงจากเดิม และในข้อที่ 7 การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้นทั้งนี้เป็นการซื้ออุปกรณ์เพิ่มขึ้นจากเดิม ทำให้การเริ่มต้นการปลูกผักตามกระบวนการปลอดภัยจากสารพิษในระยะแรกต้องมีการใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มสูงขึ้นจากเดิม (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านการเข้าร่วมโครงการฯ

ด้านการเข้าร่วมโครงการฯ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
*1.การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทำให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพ	3 (2.5%)	1 (0.8%)	116 (96.7%)	1.06	0.32	เห็นด้วย
2.การเข้าร่วมโครงการฯ เป็นการช่วยอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น	120 (100%)	0	0	3.0	0	เห็นด้วย
3.การเข้าร่วมโครงการฯ ช่วยลดการใช้สารเคมีในการเกษตร	120 (100%)	0	0	3.0	0	เห็นด้วย
*4.การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้ผลผลิตลดลงจากเดิม	4 (3.3%)	4 (3.3%)	112 (93.3%)	1.10	0.40	เห็นด้วย
5.การเข้าร่วมโครงการฯ จะทำให้ผลผลิตมีคุณภาพที่ดีขึ้นจากเดิม	119 (99.2%)	1 (0.8%)	0	2.99	0.91	เห็นด้วย
6.การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้สารพิษตกค้างในผลผลิตลดลง	120 (100%)	0	0	3.0	0	เห็นด้วย
*7.การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้น	21 (17.5%)	11 (9.2%)	88 (73.3%)	1.44	0.76	เห็นด้วย
8.การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้ผลผลิตที่ออกมาเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค	120 (100%)	0	0	3.0	0	เห็นด้วย
เฉลี่ยรวม				2.33	0.30	เห็นด้วย

หมายเหตุ ค่าที่แสดงในวงเล็บ ( ) หมายถึงค่าร้อยละ

* คำถามเชิงลบ

4. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านการดำเนินงาน

จากความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในด้านการดำเนินงาน ในข้อที่ 1 โครงการฯ เปิดโอกาสให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานที่จะปฏิบัติในโครงการฯ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยถึง 100% ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโครงการฯ ได้มีการดำเนินงาน โดยการให้เกษตรกรทุกคนที่เข้าร่วมโครงการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานการดำเนินงานในทุกขั้นตอน และข้อที่ 3 โครงการฯ ควรมีการติดตามผลและประเมินความสำเร็จและข้อบกพร่องของโครงการ พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยถึง 98.3% ดังนั้นโครงการฯ ควรมีการติดตามผล

และประเมินผลการดำเนินงาน เนื่องจากจะได้นำผลที่ประเมินได้มาช่วยแก้ไขข้อบกพร่องการทำงาน of โครงการฯ ต่อไป

ส่วนข้อ 4 โครงการฯ มีการตรวจสอบมาตรฐานผลผลิตน้อยเกินไป และข้อ 5 โครงการฯ เน้นการผลิตมากกว่าด้านการตลาด พบว่าเกษตรกรไม่แน่ใจกับข้อความเหล่านี้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการตรวจสอบมาตรฐานของผลผลิตยังมีการตรวจสอบไม่มากนักและเกษตรกรยังขาดความรู้ที่จะดำเนินการตรวจสอบผลผลิตด้วยตนเองต้องรอให้ทางเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลจัดการ ส่วนทางด้านการตลาดนั้นพบว่ายังขาดตลาดรองรับผลผลิตและบางครั้งผู้บริโภคไม่รู้แหล่งขายที่แน่นอนของผักปลอดภัยจากสารพิษ ในข้อที่ 2 ในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติพบว่า เกษตรกรไม่เห็นด้วยกับข้อความนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดอุปกรณ์ในการทำการเกษตรที่จำเป็น ขาดความทันสมัยทางเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยา เป็นต้น (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านการดำเนินงาน

ด้านการดำเนินงาน	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.โครงการฯ เปิดโอกาสให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานที่จะปฏิบัติในโครงการฯ	120 (100%)	0	0	3.00	0	เห็นด้วย
2.วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติมีจำนวนเพียงพอกับเกษตรกร	10 (8.3%)	5 (4.2%)	105 (87.5%)	1.21	0.58	ไม่เห็นด้วย
3.โครงการฯ ควรมีการติดตามผลและประเมินความสำเร็จและข้อบกพร่องของโครงการ	118 (98.3%)	1 (0.8%)	1 (0.8%)	2.98	0.20	เห็นด้วย
*4.โครงการฯ มีการตรวจสอบมาตรฐานผลผลิตน้อยเกินไป	65 (54.2%)	5 (4.2%)	50 (41.7%)	2.12	0.97	ไม่แน่ใจ
*5.โครงการฯ เน้นการผลิตมากกว่าด้านการตลาด	60 (50.0%)	1 (0.8%)	59 (49.2%)	2.01	0.99	ไม่แน่ใจ
รวม				2.26	0.55	ไม่แน่ใจ

หมายเหตุ ค่าที่แสดงในวงเล็บ ( ) หมายถึงค่าร้อยละ ๑/๓๗

* คำถามเชิงลบ ๖๘๕

เลขหมู่.....๗ 1๖๕ ๑

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ

จากความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในด้านเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อความในข้อที่ 1 เจ้าหน้าที่โครงการฯ มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการฯ เป็นอย่างดี ข้อที่ 5 เจ้าหน้าที่โครงการฯ ให้คำแนะนำและหาข้อมูลใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมาอย่างสม่ำเสมอและข้อที่ 7 เจ้าหน้าที่โครงการฯ มีความกระตือรือร้นในการทำงานและให้คำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตรเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่โครงการฯ ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีและพยายามที่จะพัฒนาให้โครงการฯ ประสบผลสำเร็จโดยการนำความรู้ใหม่ๆ หรือการให้คำปรึกษาแนะนำแก่เกษตรกรอย่างเต็มที่ ส่วนในข้อที่ 2 เจ้าหน้าที่โครงการฯ ใช้ภาษาที่ง่ายทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและชัดเจน ข้อที่ 3 เจ้าหน้าที่โครงการฯ เปิดโอกาสให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับใช้ในโครงการฯ ข้อที่ 4 เจ้าหน้าที่โครงการฯ ให้ความเป็นกันเองกับเกษตรกรเป็นอย่างดี พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้ถึง 100% ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ ทำงานอย่างสุดความสามารถ ไม่ถือตัวและปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและเต็มที่กับการทำงานทำให้เกษตรกรถึงเห็นความตั้งใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็นตลอดจนพยายามทำให้เกษตรกรได้รับความรู้มากที่สุดและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

จากข้อความในข้อที่ 6 เรื่อง เจ้าหน้าที่โครงการฯ ไม่เปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาที่เกษตรกรไม่เข้าใจหรือสงสัย พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อความนี้เพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เกิดความกลัวทำให้ไม่กล้าที่จะซักถามและแสดงความคิดเห็น บางครั้งคิดว่าตนเองมีความรู้น้อย ไม่รู้จริงจึงไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับด้านเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ

ด้านเจ้าหน้าที่โครงการฯ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.เจ้าหน้าที่โครงการฯ มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการฯ เป็นอย่างดี	117 (97.5%)	2 (1.7%)	1 (0.8%)	2.97	0.22	เห็นด้วย
2.เจ้าหน้าที่โครงการฯ ใช้ภาษาที่ง่ายทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและชัดเจน	120 (100%)	0	0	3.0	0	เห็นด้วย
3.เจ้าหน้าที่โครงการฯ เปิดโอกาสให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับใช้ในโครงการฯ	120 (100%)	0	0	3.0	0	เห็นด้วย

ด้านเจ้าหน้าที่โครงการฯ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4.เจ้าหน้าที่โครงการฯ ให้ความเป็นกันเองกับเกษตรกรเป็นอย่างดี	120 (100%)	0	0	3.0	0	เห็นด้วย
5.เจ้าหน้าที่โครงการฯ ให้ความสำคัญและหาข้อมูลใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษมาอย่างสม่ำเสมอ	118 (98.3%)	2 (1.7%)	0	2.98	0.13	เห็นด้วย
*6.เจ้าหน้าที่โครงการฯ ไม่เปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาที่เกษตรกรไม่เข้าใจหรือสงสัย	1 (0.8%)	0	119 (99.2%)	1.01	0.18	เห็นด้วย
7.เจ้าหน้าที่โครงการฯ มีความกระตือรือร้นในการทำงานและให้คำปรึกษาปัญหาด้านการเกษตรเป็นอย่างดี	119 (99.2%)	0	1 (0.8%)	2.98	0.18	เห็นด้วย
รวม				2.71	0.10	เห็นด้วย

หมายเหตุ ค่าที่แสดงในวงเล็บ ( ) หมายถึงค่าร้อยละ

* คำถามเชิงลบ

ระดับความคิดเห็นรวมทั้ง 5 ด้าน

ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.35 แสดงว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งขึ้นมาทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการฯ สามารถที่จะแก้ไขปัญหาสามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและมีประโยชน์ต่อเกษตรกร

ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านวิชาการและกิจกรรมพบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.03 แสดงว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นด้านวิชาการและกิจกรรม คือ ไม่แน่ใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าด้านวิชาการและกิจกรรมที่โครงการฯ จัดทำขึ้นยังไม่มีความชัดเจนและไม่สามารถนำมาปรับใช้และก่อให้เกิดประโยชน์ได้จริงในการนำไปปฏิบัติ

ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.33 แสดงว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับการเข้าร่วมในโครงการฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมในโครงการฯ ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ

ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการดำเนินงานของโครงการฯ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.26 แสดงว่า เกษตรกรมีความไม่แน่ใจกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของโครงการฯ ทั้งนี้ควรจะให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การจัดทำแผนงานดำเนินงานเพราะเกษตรกร

เป็นผู้ที่รู้ปัญหาที่แท้จริง และรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องการมากที่สุด รวมทั้งเป็นการให้เกษตรกรได้แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จึงจะทำให้เกษตรกรเกิดความพึงพอใจในการดำเนินงานของโครงการฯ ที่จัดทำขึ้น

ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.71 แสดงว่า เกษตรกรเห็นด้วยและพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในโครงการฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่โครงการฯ ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและต้องการให้โครงการฯ นี้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้

จากภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.44 แสดงว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโครงการฯ ที่จัดทำขึ้นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร ช่วยพัฒนาการเกษตรให้ดีขึ้น ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาทางการเกษตรของเกษตรกร เปิดโอกาสให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ แต่โครงการฯ นี้ยังมีจุดบกพร่องอยู่ไม่ว่าจะเป็นการขาดการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน ปัญหาด้านการตลาด (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 แสดงระดับความคิดเห็นรวมทั้ง 5 ด้าน

ความคิดเห็น	เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		แปลความ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	$\bar{X}$	แปลผล
ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ	77	64.2	4	3.3	39	32.5	2.35	เห็นด้วย
ด้านวิชาการและกิจกรรม	58	48.3	8	6.7	54	45	2.03	ไม่แน่ใจ
ด้านการเข้าร่วมโครงการ	78	65.0	2	1.7	40	33.3	2.33	เห็นด้วย
ด้านการดำเนินงาน	75	62.5	2	1.7	43	35.8	2.26	ไม่แน่ใจ
ด้านเจ้าหน้าที่ของโครงการ	102	85.0	1	0.8	17	14.2	2.71	เห็นด้วย
รวม	67	55.8	39	32.5	14	11.7	2.44	เห็นด้วย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม หรือการทดสอบสมมติฐานสมมติฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐาน คือ ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย

การทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences/SPSS PC) โดยใช้ค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi-square Test) ในการวิเคราะห์

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 8.033 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า อายุของเกษตรกรที่แตกต่างกันจะมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษก็เป็นได้ โดยมีจำนวนเกษตรกรที่เห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ร้อยละ 55.8 ซึ่งพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไปจะมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษถึงร้อยละ 39.1 (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็น

อายุ (ปี)	ความคิดเห็นต่อ โครงการฯ			รวม (ร้อยละ)
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40	20 (27.5)	9 (7.5)	4 (3.3)	33 (27.5)
มากกว่า 40	47 (39.1)	30 (25)	10 (8.4)	87 (72.5)
รวม	67 (55.8)	39 (32.5)	14 (11.7)	120 (100)

$$\chi^2_{(คำนวณ)} = 8.033$$

$$df = 2$$

$$\chi^2_{(0.05, 2)} = 5.99$$

มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 15.36 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกร กล่าวคือ ระดับการศึกษาของเกษตรกรที่ต่างกันจะมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษถึงร้อยละ 35.8 (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคิดเห็น

ระดับการศึกษา	ความคิดเห็นต่อโครงการฯ			รวม (ร้อยละ)
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
ไม่ได้เรียน	13 (10.8)	14 (11.7)	2 (1.7)	29 (24.2)
ประถมศึกษาปีที่ 4	43 (35.8)	22 (18.3)	5 (4.2)	99 (58.3)
สูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	11 (9.2)	3 (2.5)	7 (5.8)	21 (17.5)
รวม	67 (55.8)	39 (32.5)	14 (11.7)	120 (100)

$$\chi^2_{\text{(คำนวณ)}} = 15.36$$

$$\chi^2_{(0.01, 4)} = 13.28$$

$$\chi^2_{(0.05, 4)} = 9.49$$

มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ถือครองกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ถือครองกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 25.486 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่า พื้นที่ถือครองมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกร กล่าวคือ พื้นที่ถือครองของเกษตรกรที่ต่างกันจะมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีพื้นที่ในการถือครองน้อยกว่า 8 ไร่ เห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ร้อยละ 45.8 (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ถือครองกับความคิดเห็น

พื้นที่ถือครอง (ไร่)	ความคิดเห็นต่อโครงการฯ			รวม (ร้อยละ)
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
น้อยกว่า 8 ไร่	55 (45.8)	13 (10.8)	9 (7.5)	91 (75.8)
มากกว่า 8 ไร่	12 (10.0)	26 (21.7)	5 (4.2)	29 (24.2)
รวม	67 (55.8)	39 (32.5)	14 (11.7)	120 (100)

$$\chi^2_{(คำนวณ)} = 25.486$$

$$\chi^2_{(0.01, 2)} = 9.21$$

$$\chi^2_{(0.05, 2)} = 5.99$$

มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ปลูกผักกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ปลูกผักกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 7.579 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า พื้นที่ปลูกผักมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกร กล่าวคือ พื้นที่ปลูกผักของเกษตรกรที่ต่างกันมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษก็เป็นได้ โดยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีพื้นที่ปลูกผักน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ไร่ มีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ร้อยละ 47.5 (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ปลูกผักกับความคิดเห็น

พื้นที่ปลูกผัก (ไร่)	ความคิดเห็นต่อโครงการฯ			รวม (ร้อยละ)
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ไร่	57 (47.5)	26 (21.7)	8 (6.7)	112 (93.3)
มากกว่า 2 ไร่ขึ้นไป	10 (8.3)	13 (10.8)	6 (5.0)	8 (6.7)
รวม	67 (55.8)	39 (32.5)	14 (11.7)	120 (100)

$$\chi^2_{(คำนวณ)} = 7.579$$

$$df = 2$$

$$\chi^2_{(0.05, 2)} = 5.99$$

มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานในครัวเรือนกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานในครัวเรือนกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 10.450 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่า แรงงานในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกร กล่าวคือ แรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรที่ต่างกันจะมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน มีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ร้อยละ 44.1 (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานในครัวเรือนกับความคิดเห็น

จำนวนแรงงานใน ครัวเรือน (คน)	ความคิดเห็นต่อโครงการฯ			รวม (ร้อยละ)
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	53 (44.1)	19 (15.8)	9 (7.5)	81 (67.5)
มากกว่า 2	14 (11.7)	20 (16.7)	5 (4.2)	39 (32.5)
รวม	67 (55.8)	39 (32.5)	14 (11.7)	120 (100)

$$\chi^2_{(คำนวณ)} = 10.450$$

$$\chi^2_{(0.01, 2)} = 9.21$$

$$\chi^2_{(0.05, 2)} = 5.99$$

มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 4.137 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตารางแสดงว่า รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกร กล่าวคือ รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนของเกษตรกรที่ต่างกันจะไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนกับความคิดเห็น

รายได้ทั้งหมด (บาท/ปี)	ความคิดเห็นต่อ โครงการฯ			รวม (ร้อยละ)
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 70,000 บาท/ปี	50 (41.7)	24 (20.0)	7 (5.8)	47 (39.2)
มากกว่า 70,000 บาท/ปี	17 (14.2)	15 (12.5)	7 (5.8)	73 (60.8)
รวม	67 (55.9)	39 (32.5)	14 (11.6)	120 (100)

$$\chi^2_{\text{(คำนวณ)}} = 4.137$$

$$df = 2$$

$$\chi^2_{(0.05, 2)} = 5.99$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.7 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการปลูกผักกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการปลูกผักกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 18.061 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่า รายได้จากการปลูกผักมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกร กล่าวคือ รายได้จากการปลูกผักของเกษตรกรที่ต่างกันจะมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีรายได้จากการปลูกผักมากกว่า 10,000 บาท/ปี จะมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ร้อยละ 40.0 (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์รายได้จากการปลูกผักระหว่างกับความคิดเห็น

รายได้จากการปลูก ผัก (บาท/ปี)	ความคิดเห็นต่อโครงการฯ			รวม (ร้อยละ)
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/ปี	19 (15.8)	27 (22.5)	4 (3.3)	47 (39.2)
มากกว่า 10,000 บาท/ปี	48 (40.0)	12 (10.0)	10 (8.4)	73 (60.8)
รวม	67 (55.8)	39 (32.5)	14 (11.7)	120 (100)

$$\chi^2_{(คำนวณ)} = 18.061$$

$$\chi^2_{(0.01, 2)} = 9.21$$

$$\chi^2_{(0.05, 2)} = 5.99$$

มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.8 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแหล่งข่าวสารที่ได้รับกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแหล่งข่าวสารที่ได้รับกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 19.486 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ในตาราง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่า จำนวนแหล่งข่าวสารที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกร กล่าวคือ จำนวนแหล่งข่าวสารที่ได้รับของเกษตรกรที่ต่างกันจะมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีการรับข่าวสารจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 แหล่งข่าวสารจะมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ร้อยละ 48.3 (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแหล่งข่าวสารที่ได้รับกับความคิดเห็น

จำนวนแหล่งข่าวสาร ที่ได้รับ	ความคิดเห็นต่อโครงการฯ			รวม (ร้อยละ)
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	58 (48.3)	33 (27.5)	5 (4.2)	96 (80.0)
มากกว่า 2	9 (7.5)	6 (5.0)	9 (7.5)	24 (20.0)
รวม	67 (55.8)	39 (32.5)	14 (11.7)	120 (100)

$$\chi^2_{(คำนวณ)} = 19.486$$

$$\chi^2_{(0.01, 2)} = 9.21$$

$$\chi^2_{(0.05, 2)} = 5.99$$

มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.9 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีทางการเกษตรกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีทางการเกษตรกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดเชียงราย ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 2.909 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ในตารางแสดงว่าความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีทางการเกษตรไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกร อาจจะเป็นเพราะว่า ความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรที่ต่างกันไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษก็เป็นได้ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีกับความคิดเห็น

ความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมี	ความคิดเห็นต่อโครงการฯ			รวม (ร้อยละ)
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 คะแนน	9 (7.5)	4 (3.3)	4 (3.3)	17 (14.2)
มากกว่า 5 คะแนนขึ้นไป	58 (48.3)	35 (29.2)	10 (8.4)	103 (85.8)
รวม	67 (55.8)	39 (32.5)	14 (11.7)	120 (100)

$$\chi^2_{\text{(คำนวณ)}} = 2.909$$

$$df = 2$$

$$\chi^2_{(0.05, 2)} = 5.99$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 25 แสดงสรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

	χ^2 (คำนวณ)	χ^2 ตาราง	มีนัยสำคัญทางสถิติ
1. อายุ	8.033	5.99	0.05 *
2. ระดับการศึกษา	15.36	13.28	0.01 **
3. พื้นที่ถือครอง	25.486	9.21	0.01 **
4. พื้นที่ในการปลูกผัก	7.579	5.99	0.05 *
5. แรงงานในครัวเรือน	10.450	9.21	0.01 **
6. รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน	4.137	5.99	NS
7. รายได้จากการปลูกผัก	18.061	9.21	0.01 **
8. การได้รับข่าวสาร	19.486	9.21	0.01 **
9. ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีของเกษตรกร	2.909	5.99	NS

หมายเหตุ NS หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

0.05* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

0.01** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหาและอุปสรรคจากความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

1. ปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรส่วนมากจะหาซื้อเมล็ดพันธุ์จากบริษัทของเอกชน พบว่ามีปัญหาในเรื่องต่างๆ มากมาย เช่น เมล็ดพันธุ์มีราคาแพง บางครั้งมีอัตราในการงอกที่ต่ำ บางชนิดเมล็ดพันธุ์มีคุณภาพต่ำพบปัญหาการเกิดโรคเชื้อราและโรคเน่าเกิดขึ้น มีปัญหาในการตั้งซื้อเมล็ดพันธุ์ เช่น ความล่าช้าในการจัดส่งของบริษัท เมล็ดพันธุ์ที่นำมาจากคั้นตอเดิมจากการปลูกครั้งก่อน พบว่ามีการกลายพันธุ์เกิดขึ้น บางครั้งได้ต้นกล้าค้ำที่ไม่สมบูรณ์และไม่เป็นที่ต้องการของตลาด
2. ปัญหาด้านการผลิต โดยมีการรวมไปถึงปัญหาด้านการดูแลรักษาตลอดจนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิตและปัญหาที่เกิดจากโรคและแมลงเข้าทำลาย พบว่า มีปัญหาที่เกิดจากโรคและแมลงเข้าทำลายสูง เช่น การเกิดโรคเชื้อรา โรครากเน่า และการเข้าทำลายของแมลงจำพวกหนอนและเพลี้ยไฟ โดยปัญหาเหล่านี้เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ทำให้ผลผลิตได้รับความเสียหาย
3. ปัญหาด้านอุปกรณ์ในการทำเกษตร เช่น เครื่องพ่นยา เครื่องสูบน้ำ เครื่องพรวนดิน และอื่นๆ โดยพบว่า เกษตรกรยังขาดอุปกรณ์เครื่องใช้ทางการเกษตรที่สำคัญอีกมากมาย อุปกรณ์ที่ใช้ทำการเกษตรที่มีอยู่ที่ชำรุด ขาดความทันสมัยทางเทคโนโลยี
4. ปัญหาด้านการตลาด รวมไปถึงการขนส่งผลผลิตไปสู่ตลาด ปัญหาที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันคือ ปัญหาด้านราคาผลผลิตทางการเกษตรที่มีระดับราคาที่ไม่แน่นอน การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ปัญหาการตลาดที่สำคัญของผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษคือ มีตลาดในการจัดจำหน่ายไม่มากนัก ส่วนด้านการขนส่งพบปัญหาผลผลิตได้รับความเสียหายในระหว่างการขนส่งตลอดจนระยะทางที่ไกลในการขนส่งทำให้ผลผลิตเสียหายและเกิดการเน่าเสียได้
5. ปัญหาด้านภัยธรรมชาติ เนื่องจากเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทำให้เกิดผลเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรมากมาย เช่น ภัยจากน้ำท่วม ฝนแล้ง พายุลูกเห็บ เป็นต้น
6. ปัญหาด้านแรงงาน พบว่า ในบางช่วงฤดูกาลแรงงานทางภาคการเกษตรไม่เพียงพอต้องมีการจ้างแรงงานจากพื้นที่อื่นๆ เข้ามาช่วยและค่าจ้างแรงงานมีราคาที่สูง เช่น ในช่วงฤดูการทำนาหรือช่วงผลผลิตทางไม้ผลออกสู่ตลาด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

1. เกษตรกรต้องการที่จะให้กรมส่งเสริมการเกษตร หรือหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยจัดสรรหรือหาแหล่งเมล็ดพันธุ์ที่มีราคาถูกลงและมีคุณภาพสูงมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
2. ทางจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย ควรมีการจัดหาหรือดำเนินการในการขยายตลาดผักปลอดสารพิษให้กว้างขวางขึ้นจากเดิม
3. สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงรายควรมีการจัดอบรมเกษตรกรเพื่อเพิ่มความรู้ในด้านวิชาการต่างๆ เช่น ความรู้ด้านการกำจัดและป้องกันแมลงศัตรูพืช การเกษตรแบบผสมผสาน เป็นต้น
4. ควรมีการติดตามผลงานและมีการตรวจสอบประเมินผลด้านปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นกับโครงการอย่างสม่ำเสมอ
5. ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ทางการเกษตรให้กลุ่มเกษตรกร เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยา เป็นต้น
6. ให้มีการตรวจสอบคุณภาพผลผลิตของผักอย่างสม่ำเสมอและควรมีการออกไปรับรองคุณภาพให้ผลผลิตที่ผ่านการทดสอบแล้ว